

SİNEMA VE DENEYİM

MIRIAM BRATU HANSEN

VakıfBank Kültür Yayınları: 0308
Sanat: 023

SİNEMA VE DENEYİM:
KRACAUER, BENJAMIN, ADORNO
MIRIAM BRATU HANSEN

Özgün Adı
Cinema and Experience:
Siegfried Kracauer, Walter Benjamin,
and Theodor W. Adorno

Türkçesi
Salih Furkan Sevim

Kapak ve Sayfa Uygulama
Faruk Özcan

Kitap Editörü
Mesut Bostan

Son Okuma
M. Halit Çelikyön

VakıfBank Kültür Yayınları
İnkılap Mahallesi
Dr. Adnan Büyükdizeniz Caddesi
No:7/A1 – Kat 13
34768 Ümraniye İstanbul
Telefon: 0 216 285 9571
www.vbky.com.tr – info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2023

ISBN 978-625-6385-88-7

Kitabın tüm yayın hakları Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla VakıfBank Kültür Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

© 2011 The Regents of the University of California Published by arrangement with University of California Press

Baskı
İmak Ofset Basım Yayın A.Ş.
Akçaburgaz Mh. 137. Sk. No:12
34522 Esenyurt / İstanbul / Türkiye
Tel: +90 444 62 18
Sertifika No: 71320

1. Baskı: Aralık 2023

SİNEMA
VE
DENEYİM

KRACAUER, BENJAMIN, ADORNO

MIRIAM BRATU HANSEN

TÜRKÇESİ
SALİH FURKAN SEVİM

MIRIAM BRATU HANSEN (1949-2011)

Sinema araştırmaları alanındaki etkili çalışmalarıyla tanınan Almanya doğumlu önde gelen film teorisyeni. Araştırmaları film, medya ve kültürün kesişim noktalarını incelemiş ve geleneksel seyirci yaklaşımlarına meydan okumuştur. *Babel and Babylon: Spectatorship in American Silent Film* (1991) adlı kitabı alanında ufuk açıcı bir çalışma olmaya devam etmektedir.

SALİH FURKAN SEVİM

Boęaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu, bunun yanında aynı üniversitede Film alışmaları Sertifika Programını tamamladı. Galatasaray Üniversitesi'nde felsefe yüksek lisansı yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Teşekkür	9
Kısaltmalar	13
Önsöz	17

1. KISIM

KRACAUER

1. Bölüm: Film: Çözülen Dünyanın Mecrası	39
2. Bölüm: İlgi Çekici Amerikancılık	117

2. KISIM

BENJAMIN

3. Bölüm: Güncellik, Antinomiler	185
4. Bölüm: Aura	243
5. Bölüm: Ayı Top Zannetmek	303
6. Bölüm: Micky-Maus	365
7. Bölüm : İkinci Doğanın Oyun-Biçimi	405

3. KISIM

ADORNO

8. Bölüm: Film Estetiği Sorusu	451
--------------------------------	-----

4. KISIM

KRACAUER SÜRGÜNDE

9. Bölüm: Film Teorisi	539
------------------------	-----

Dizin	595
-------	-----

*Michael Geyer için
Karsten Witte (1944-1995) anısına*

TEŞEKKÜR

Bazı kurumlar bu kitabın araştırmasını ve yazımını cömertçe desteklediler. Alexander von Humboldt Vakfı'ndan ve John Simon Guggenheim Vakfı'ndan destekler aldım. Bunların yanında Berlin'deki Amerikan Akademisi ve Berlin İleri Araştırmalar Enstitüsü (*Wissenschaftskolleg zu Berlin*) bana konaklama desteği verdi, bu ikisinde ilham verici bir tartışma ortamıyla mükemmel bir kütüphane hizmeti buldum (Berlin'in birçok dallara ayrılmış kütüphane yapıları arasında yolunu belirlemeye çalışan biri için önemsiz bir mesele değil bu asla). Bu kitabın parçalarının basit konferanslar şeklindeki versiyonlarını çeşitli yerlerde sunmanın bana çok faydası oldu; bu yerler arasında Johns Hopkins Üniversitesi'ndeki Beşerî İlimler Merkezi, Indiana Üniversitesi, Princeton Üniversitesi, ve Yale'deki Whitney Beşerî İlimler Merkezi, ayrıca Detroit Wayne Devlet Üniversitesi'ndeki Benjamin üzerine unutulmaz asırlık sempozyum sayılabilir. Marbach am Neckar'daki Alman Edebiyatı Arşivi bana Kracauer'in Yazıları'na giriş izni ve bu oldukça Gotik yazmaları deşifre etmemde paha biçilmez bir destek verdiler. Chicago Üniversitesi'ndeki Beşerî İlimler Bölümü haricî ek desteklerde bulundu ve bana sabit bir araştırma fonu sağladı, aynı zamanda bu kitabı birçok manevi bakımdan da besledi.

Chicago'daki fakülteye 1990'da katılmamdan beri, meslektaşlarım ve arkadaşlarım arasında olağanüstü muhataplar

bulmak konusunda çok şanslı oldum, hem İngilizce Bölümü'nde hem Sinema ve Medya Çalışmaları'nda, ve diğer disiplinlerde. Faydalı yorumları ve itirazları, sohbetleri ve uzman tavsiyeleri için Lauren Berlant, Dipesh Chakrabarty, James Chandler, Bradin Cormack, Tom Gunning, Elizabeth Helsinger, Berthold Hoeckner, James Lastra, David Levin, W. J. T. Mitchell, Richard Neer, Robert Pippin, Eric Santner, ve Yuri Tsivian'a minnettarım. Teşekkürlerim bir de burada yıllardır eğitim verdiğim hem lisans hem yüksek lisanstan harikulade öğrencilerim için. Derslerde ya da bazı danışmanlık durumlarında, onlardan öğrenme fırsatı bana her zaman zevk verdi. Yeni Medya Atölyesi'yle beraber doktora öğrencileri, fakülte, ve ziyaretçiler için sinema ve medya konusunda enerji dolu, zorlu fakat kafa dengi bir tartışma forumu sağlayan (kitabın bazı bölümlerini de sunduğum) Kitle Kültürü Yüksek Lisans Atölyesi'ne özel olarak teşekkür etmek istiyorum.

Chicago'nun ötesinde, kitabın oluşumunda ve biçimlenmesinde birçok arkadaş ve meslektaşına borçluyum. En uzun süreli borcum ise önsözde adı geçen şu arkadaşlarımdır: Alexander Kluge, Gertrude Koch, Heide Schlüppmann, ve anısını bu kitapla yaşatmak istediğim Karsten Witte. Projeye ilk giriştiğimde Humboldt-Stiftung'ta bana rehberlik eden, diğer şeylerin yanında özellikle beni Adorno'nun müzik estetiği perspektifinin film teorisi için önemi sorusuna yaklaşmaya teşvik eden Albrecht Wellmer'e teşekkür borçluyum. Andreas Huyssen bana kitle kültürü ve modernite teorilerine olan ilgisinden, çağdaş sanat hakkındaki görüşlerinden, ve Alman edebiyatı ve görsel kültürüne dair uzmanlığından yararlanma imkânı sağladı. Ona ve Martin Jay'e University of California Press için yaptıkları keskin gözlü ve faydalı okumalar adına minnettarım. Çeşitli aşamalarda müsveddelerimin bir kısmı ya da tümü hakkındaki yorumları, farklı şekillerde cesaret ve destek verdikleri için Paula Amad, Ingrid

Belke, Harold Bloom, Horst Bredekamp, Susan Buck-Morss, Victoria de Grazia, Frances Ferguson, Heiner Goebbels, Lydia Goehr, Michael Jennings, Rob Kaufman, Roberta Malagoli, Reinhart Meyer-Kalkus, Klaus Michael, Laura Mulvey, Alexander Nagel, Gary Smith, ve Lesley Stern'e teşekkür etmek istiyorum.

University of California Press'ten Mary Francis ile çalışmak bir zevkti; sabrı ve ısrarı kitabın tamamlanması için çok önemliydi. Eric Schmidt kitabın editöryel ve üretim süreçlerini büyük bir yetenekle idare etti. Christina Petersen ve James Hodge, Chicago'daki araştırma asistanlarım, çok sayıdaki dipnotları kontrol edip düzelttiler ve müsveddelerin hazırlanmasında önemli bir rol oynadılar.

Özel teşekkürlerim; modernitede "oyun" ve "şeyler" üzerine eseri yıllar boyunca bir ilham kaynağı olduğu ve karalamalarım hakkında marifetle ve ince önerileriyle yorumda bulunduğu için Bill Brown'a; benden daha önce bu kitaba inanmış olup her bölümü yakından okuyan ve önsözün içeriği hakkında benimle beyin fırtınası gerçekleştiren Edward Dimendberg'e; ve beni bazı meseleler ve kitabın tümü hakkında hem daha yoğun hem de büyük bir kolaylıkla düşündüren Daniel Morgan'a. Ne yaptığımın netleşmesi ve ciddiye binmesinde en güçlü etki sevgili arkadaşım ve kocam Michael Geyer'den geldi. Bir tarihçinin irdeleyici bakışlarını bana sağladı ve verili kabul ettiğim varsayımlarıma meydan okudu. Zor zamanlar süresince kelimenin tam anlamıyla beni hayatta tutan da kendisidir.

KISALTMALAR

SIEGFRIED KRACAUER

- BN *Berliner Nebeneinander: Ausgewählte Feuilletons, 1930–33*. Ed. Andreas Volk. Zürich: Edition Epoca, 1996.
- FT *Frankfurter Turmhäuser: Ausgewählte Feuilletons, 1906–30*. Ed. Andreas Volk. Zürich: Edition Epoca, 1997.
- FZ *Frankfurter Zeitung*
- H *History: The Last Things Before the Last*. Ed. Paul Oskar Kristeller. New York: Oxford University Press, 1969.
- MO *The Mass Ornament: Weimar Essays*. çev., ed., ve giriş yazısı Thomas Y. Levin. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1995.
- S *Schriften*. Vols. 1, 2, 7, 8, ed. Karsten Witte. Frankfurt: Suhrkamp, 1978, 1984, 1973, 1976; vol. 5.1–3, ed. Inka Mülder-Bach. Frankfurt: Suhrkamp, 1990.
- SM *The Salaried Masses: Duty and Distraction in Weimar Germany*. çev. Quintin Hoare. Giriş yazısı Inka Mülder-Bach. Londra ve New York: Verso, 1998.
- T *Theory of Film: The Redemption of Physical Reality*. 1960. haz., giriş yazısı Miriam Hansen. Princeton: Princeton University Press, 1997.
- W *Werke*. Vols. 1, 3, 4, 6–9. Inka Mülder-Bach ve Ingrid Belke, genel ed., Sabine Biebl ve Mirjam Wenzel ile. Frankfurt: Suhrkamp, 2004–2009.

WALTER BENJAMIN

- AP *The Arcades Project*. çev. Howard Eiland ve Kevin McLaughlin. Almanca baskısı üzerinden hazırlandı, ed. Rolf Tiedemann [1982]. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1999.
- CWB *The Correspondence of Walter Benjamin, 1910–1940*. Ed. ve şerh. Gershom Scholem ve Theodor W. Adorno. çev. Manfred R. Jacobson ve Evelyn M. Jacobson. Chicago: University of Chicago Press, 1994.
- GB *Gesammelte Briefe*. 6 vols. Ed. Christoph Gödde ve Henri Lonitz. Frankfurt: Suhrkamp, 1995–2000.
- GS *Gesammelte Schriften*. 7 vols. Ed. Rolf Tiedemann, Hermann Schweppenhäuser, vd. Frankfurt: Suhrkamp, 1972–1989.
- SW *Selected Writings*. 4 vols. Ed. Michael W. Jennings vd. çev. Rodney Livingstone, Edmund Jephcott, H. Eiland, vd. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1996–2003.

THEODOR W. ADORNO

- ABB Theodor W. Adorno ve Walter Benjamin. *Briefwechsel, 1928–1940*. Ed. Henri Lonitz. Frankfurt: Suhrkamp, 1994.
- AGS *Gesammelte Schriften*. Vols. 1–20. Rolf Tiedemann, genel ed., Gretel Adorno, Susan Buck-Morss, Klaus Schultz. Frankfurt: Suhrkamp, 1970–86.
- AKB Theodor W. Adorno ve Siegfried Kracauer. *Briefwechsel, 1923–1966*. Ed. Wolfgang Schopf. Frankfurt: Suhrkamp, 2008.
- AT Theodor W. Adorno. *Aesthetic Theory (1970)*. Ed. Gretel Adorno ve Rolf Tiedemann. Yeni çev., ed., ve giriş yazısı Robert Hullot-Kentor. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1997.

- ÄT Theodor W. Adorno. *Ästhetische Theorie*. 1970. Bas., Frankfurt: Suhrkamp, 1996.
- CC Theodor W. Adorno ve Walter Benjamin, *Complete Correspondence, 1928–1940*. Ed. Henri Lonitz. çev. Nicholas Walker. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1999.
- CF Theodor [W.] Adorno ve Hanns Eisler. *Composing for the Films*. Giriş yazısı Graham McCann. Londra ve Atlantic Highlands, N.J.: Athlone Press, 1994.
- CI Theodor W. Adorno. *The Culture Industry: Selected Essays on Mass Culture*. çev. Nicholas Walker. Ed. ve giriş yazısı J. M. Bernstein. Londra: Routledge, 1991.
- DE Max Horkheimer ve Theodor W. Adorno, *Dialectic of Enlightenment: Philosophical Fragments*. Ed. Gunzelin Schmid Noerr. çev. Edmund Jephcott. Stanford, CA: Stanford University Press, 2002.
- FT “Filmtransparente.” *Die Zeit*'ta parçalı olarak yayımlandı, 18 Kasım 1966. *Ohne Leitbild* (1967), *AGS*'de 10.1:353–61.
- TF “Transparencies on Film” (1966). Çev. Thomas Y. Levin. *New German Critique* 24–25 (Güz–Kış 1981–82): 199–205.